

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صور تجلسه کمیسیون معادن و فلزات

نشست مشترک کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز با کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران

رئیس کمیسیون: امید اسمعیل ظفر	تاریخ جلسه : ۱۴۰۳/۰۲/۲۲	محل نشست : اتاق بازرگانی تبریز	ساعت شروع : ۱۰:۳۰	ساعت اختتام : ۱۳:۰۰
----------------------------------	----------------------------	-----------------------------------	-------------------	---------------------

اعضای جلسه : مطابق لیست پیوستی

دستور جلسه :

- ۱- هم افزایی اتاق تبریز با اتاق ایران در خصوص بررسی و حل مشکلات معادن
- ۲- معرفی آخرین وضعیت فعالیت معادن استان
- ۳- مشکلات بهره برداران معدنی استان
- ۴- بررسی بخشنامه جامع معدنی سال ۱۴۰۳
- ۵- گزارشی از عملکرد حوزه فلزات استان

صورت مذاکرات :

مسعود بناییان؛ نائب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز: خیرمقدم خدمت مهمانان عزیز؛ یکی از مهمترین پتانسیل های استان ما بحث معدن است. استاندار محترم نیز به این موضوع تاکید دارند و نگاه ویژه ای به حوزه معدن دارند، ایشان فرمودند این حوزه می تواند منجر به جهش استان شود. مس سونگون یکی از حوزه هایی است که می تواند در GDP استان و درآمد سرانه استان تاثیر گذار باشد.

رضا جعفری؛ دبیر هیئت رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز: عرض سلام و خوش آمدگویی، قطعاً این جلسه برای بخش های معدنی استان ما مفید خواهد بود.

بهرام شکوری؛ رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران: با تشکر از کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز که میزبانی کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران را پذیرفتند. اخیراً فعالیت اداره حقوقی اتاق بیشتر شده است آقای ایمانی نماینده اداره حقوقی اتاق با ما همراه شده اند تا جهت حل مسائل و مشکلات این حوزه، از دیوان عدالت یا سایر مراجع پیگیر شوند. در حال تدوین آیین دادرسی برای شورای عالی معادن هستیم و سعی داریم چهارچوبی را وضع کنیم تا در سایه آن اتفاقات خوبی در حوزه های معادن و صنایع معدنی رخ دهد. در برنامه هفتم، ۸ درصد توسعه برای کل اقتصاد کشور و ۱۳ درصد برای بخش معدن لحاظ شده است. تحقق این امر نیاز به الزاماتی دارد. بحث ارز، ام الفساد مباحث کشور است و مانع رسیدن ما به رشد ۱۳ درصدی در حوزه معادن و صنایع معدنی خواهد بود.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

طی بازدیدهایی که در طول این دو روز از یکی از کارخانه های فولاد استان و همچنین از مجتمع مس سونگون که بزرگترین معدن مس استان آذربایجان شرقی است، بازدید خواهیم کرد و باعث هم افزایی بین دو کمیسیون خواهد بود تا بتوانیم شرایط را برای رشد و تحول در این حوزه مهیا کنیم.

اسمعیل امید ظفر؛ رئیس کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز: سلام و خوشامدگویی خدمت اعضای محترم کمیسیون معادن صنایع معدنی اتاق ایران و همچنین اعضای محترم کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز. تبریز مهد صنعت و پیشران صنعت کشور است اولین اتاق تجارت در استان آذربایجان شرقی ایجاد شده است. هدف از برگزاری این جلسه، شناساندن توانمندی های معدنی استان و بیان مشکلات این حوزه جهت یافتن راهکاری مناسب برای رفع مشکلات به کمک اعضای کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران است.

وضعیت کلی در رابطه با معادن استان:

حدود ۴۵۰۰ واحد تولیدی و صنعتی در استان فعالیت دارند و حدود ۶ تا ۷ درصد صادرات غیر نفتی کشور در استان آذربایجان شرقی بوده و ۲۶۶۰ طرح صنعتی در استان در حال انجام است. بر اساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران، سهم ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی از کل اقتصاد:

❖ بخش خدمات: ۴۶.۶ درصد

❖ بخش کشاورزی: ۹.۹ درصد

❖ بخش معدن (شامل استخراج نفت و گاز طبیعی و سایر معادن): ۱۷.۳ درصد

❖ بخش ساختمان: ۳.۱ درصد

❖ تأمین آب، برق و گاز طبیعی: ۷.۱ درصد

❖ صنعت: ۱۶.۰ درصد

استان آذربایجان شرقی با مجموع ۲۷۹ معدن در حال بهره برداری در رتبه هشتم در بین استانهای کشور قرار دارد.

نزدیک ۴.۸ درصد از کل تعداد معادن در حال بهره برداری کشور در استان آذربایجان شرقی قرار دارد که شن و ماسه، سنگ لاشه، پوکه معدنی، سنگ تزئینی، سنگ آهک، سنگ گچ، استخراج سنگ آهن به ترتیب بیشترین سهم از تعداد معادن استان را به خود اختصاص داده اند.

تعداد معادن در حال بهره برداری استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰، ۰.۱ درصد کاهش داشته است.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

تعداد کل شاغلین بخش معدن در استان آذربایجان شرقی در سال ۱۴۰۱، ۷۲۸۰ نفر می باشد.

تعداد شاغلین بخش معدن نسبت به سال قبل ۴.۸ درصد کاهش داشته است.

سهم استان از تعداد شاغلین ۵.۴ درصد می باشد.

این استان از نظر تعداد شاغلان بخش معدن رتبه ششم را در بین سایر استانهای کشور دارا می باشد.

سلیمان نوروزی؛ نائب رئیس کمیسیون و رئیس خانه معدن استان: با عرض خوشامد گوئی خدمت مهمانان عزیز، آمار کلی استان مربوط به سال ۱۴۰۲ و مقایسه آن با سال ۱۴۰۱ و بیان مشکلاتی که در مسیر کاری معادن وجود دارد و برای حل آن نیازمند کمک شما عزیزان هستیم به حضورتان ارائه میشود:

استان آذربایجان شرقی در خصوص معادن شرایط خاصی دارد شرایط خاص زمین شناسی و لایه های زمین، ویژگی هایی در این استان ایجاد کرده است که در نهایت منجر به این شده است که یک پنجم ذخایر معدنی کشور در استان آذربایجان شرقی واقع شود. اخیراً در مقطعی ۶۸ نوع ماده معدنی اعلام شده بود. سازمان زمین شناسی اعلام کرده است ۱۳ نوع ماده جدید نیز شناسایی شده است که در مجموع ۸۱ نوع می باشد؛ از این تعداد، ۵۲ نوع ماده معدنی در استان ما شناسایی شده است. از این رو فرصت ها و پتانسیل های سرمایه گذاری قابل توجهی در بخش معدن استان فراهم بوده و این استان همواره بستر جذابی برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی برای ورود به عرصه معدن بوده است. سرمایه گذاری فعلی تاییدی بر این موضوع است. با توجه به سیاست های کلی که در خصوص معدن وجود دارد این استان شرایط لازم برای ورود سرمایه گذار را دارد. یک پنجم منابع معدنی در استان ما قرار دارد ولی در تعداد پروانه های معدن رتبه اول را نداریم، این موضوع بیانگر تناقض است.

آمار ارائه شده توسط اداره کل صمت استان:

تعداد پروانه اکتشاف	تعداد گواهی کشف	تعداد کل معادن	بر اساس آمار تولید		میزان استخراج سالیانه (میلیون تن)	ذخیره کشف شده (میلیون تن)	اشتغال اسمی (نفر)
			تعداد معادن فعال	تعداد معادن غیر فعال			
۱۹۸	۴۲	۶۱۴	۳۷۴	۲۴۰	۴۴	۴۵۰۸	۱۲۲۱۸

در خصوص معادن غیر فعال: همانطور که اطلاع دارید معدنکار در مرحله اخذ پروانه، هزینه زیادی متقبل می شود در نتیجه هیچوقت تصمیم بر غیر فعال بودن معدن نخواهد گرفت و عوامل بیرونی منجر به تعطیلی این معادن می شود. بخش اصلی معادن، سرمایه گذاری

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

ماشین آلات است. ماشین آلات به صورت مالکیتی یا اجاره ای در معادن استفاده می شود آمار حمل و نقلی که درگیر معادن هستند رقم بالائی است. معدنی که نرخ اولیه آنها پایین است هزینه چند باره حمل و نقل در طول سال باعث می شود فعالیت این معادن توجیه اقتصادی نداشته باشد. (پاورپوینت، پیوست صورت جلسه)

در کمیته تعامل شرایط خوبی ایجاد شده است ولی برخی قوانین وجود دارند که خارج از اختیار مدیران ادارات بوده و ملزم به اجرای آن قوانین هستند. قانون معادن با تمامی نواقصی که دارد اگر به درستی اجرا شود کمک زیادی به حل مشکلات معدنکاران خواهد کرد. در مورد تبصره ۴ و ۶ ماده ۱۴، حقوق دولتی تمام و کمال از معدن کار اخذ می شود ولی در محلهایی که قانونگذار تعیین کرده است مصرف نمی شود. استان ما دارای بیشترین معارض محلی است طبق تبصره ۲ و تبصره ۳ این ماده الزامی به اذن قضایی نیست و نیروی انتظامی موظف به رفع مانع است. در این خصوص مصوبه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی را داریم. این در حالیست که در عمل نیاز به حکم قضایی است و بدون آن نمی توانیم اقدام کنیم. اگر طبق قانون ۱۵ درصد حقوق دولتی صرف مناطق مربوطه شود؛ اهالی منطقه منافع خود را در فعالیت این معدن خواهند دید. پیگیری اتاق ایران و شورای عالی معادن می تواند به این موضوع کمک کند. طبق آمار بانک مرکزی، معادن کمترین سهم تسهیلات را دارند. بنابر قانون، پروانه معادن می تواند به عنوان وثیقه بانکی باشد ولی هیچ کدام از بانکها به این موضوع عمل نمی کنند. یکی دیگر از معضلات این حوزه ورود ماشین آلات است مجوز واردات ماشین دست دوم صادر شده ولی لحظه آخر محیط زیست بحث سوخت یورو ۴ را مطرح کرده است. به همین دلیل معدنی که به واردات دست دوم اقدام کرده اند مجبور به تعویض موتور آنها شده اند.

نصیر نوری؛ عضو هیئت رئیسه خانه معدن استان: بحث اجرای ماده ۱۹ یکی از مسائل خیلی مهم استان آذربایجان شرقی است. علت تعطیلی بیشتر معادن در دو سال اخیر، وجود معارضین محلی است. یکی از مصوبات شروع گفتگوی استان در سال ۹۶ ابلاغ اجرای ماده ۱۹ به نیروی انتظامی بود ولی ابلاغ نشد با پیگیری های مستمر خانه معدن و اتاق تبریز در حال حاضر شرایط کمی فرق کرده است. درخواست پیگیری اجرای بدون قید و شرط ماده ۱۹ را داریم. آب منطقه ای در سال ۹۸ درخواست حق الاجاره برای محل عملیات معدنکار کرده بود. (اذعان داشتند محل معدنکاری متعلق به آب منطقه ای بود). در حالی که اگر این محل جزو اراضی ملی باشد، طی تشریفات قانونی از منابع طبیعی و اگر جز مستثنائات باشد با اهالی به توافق می رسیم. بعد از پیگیری یک ساله در ۶۶ مین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان مصوب شد آب منطقه ای حق اخذ هیچگونه مبلغی از معادن را ندارد. اخیراً اعلام کردند برای محل عملیات معدنی ملزم به پرداخت خسارت و حق الاجاره هستید.

کریم رحیمی؛ نائب رئیس کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز: از منظر بحث صنایع فراوری مواد معدنی: به دلیل نبود صنایع پایین دستی و فراوری، آنچنان که باید و شاید، ارزش افزوده ثابتی ایجاد نمی شود از جمله طلا، مس و نفلین سینیت که میلیاردها تن ذخیره دارد. علیرغم اینکه پایه معدنی استان آذربایجان شرقی سنگ آهن نیست ولی از منظر سرمایه گذاری بخش خصوصی در حوزه صنعت فولاد دستاوردهای بسیاری دارد. به غیر از فولاد میانه عملاً تمامی صنایع فولادی اعم از ذوب یا صنعت نورد که در زنجیره فولاد ایجاد شده است، همگی دستاورد بخش خصوصی بوده است. تولید فولاد سالانه استان حدود ۶ میلیون تن است. ۲۴ درصد تعداد کل واحدهای فولادی کشور از آن استان ماست. حدود ۱۵ درصد تولید کشور سهم استان آذربایجان شرقی است. ۱۰ درصد صادرات

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

کشور نیز توسط استان ما انجام می گیرد. تا سه چهار سال پیش صنعت شیرینی و شکلات استان رتبه اول کشوری را در امر تولید، صادرات و ترنور مالی داشت حالا فولاد جای شیرینی و شکلات استان را گرفته است.

چالش ها و تهدیدهایی که حوزه معادن و فرآوری مواد معدنی با آنها مواجه هستند:

مهمترین چالش حوزه فولاد، بحث صادرات است. صادرات کل محصولات فولادی اعم از تیر آهن، میلگرد، نبشی ناودانی، ورق و ... در سال ۱۴۰۱ برابر با ۲۶۵۷ هزار تن، سال ۱۴۰۲ برابر ۲۸۰۰ هزار تن بوده است که پنج و نیم درصد رشد داشته است. بیلت ۴۳۰۰ هزار تن در سال ۱۴۰۱ و ۴۴۰۰ هزار تن در سال ۱۴۰۲ بوده است با رشد دو درصدی. آهن اسفنجی در سال ۱۴۰۱ برابر با ۷۴۴ هزار تن و در سال ۱۴۰۲ برابر با ۱۳۰۰ هزار تن با رشد ۷۴ درصدی. گندله ۱۵۰۰۰ تن در سال ۱۴۰۱ و ۸۳۰۰۰ تن در سال ۱۴۰۲ با رشد ۹۹ درصدی. کنسانتره آهن در سال ۱۴۰۱ برابر ۵۷۶ هزار تن، در سال ۱۴۰۲ برابر ۵۷۳۶ هزار تن با رشد ۹۰۰ درصدی.

این کار چیزی جز خام فروشی نیست و سرمایه ملی خود را تاراج می کنیم. با ادامه این روال بعد از یک دهه مجبور خواهیم بود همین مواد را به کشور وارد کنیم. بخشنامه های خلق الساعه و غیرکارشناسی مزید بر علت شده است تا آنچنان که باید و شاید با حداکثر ضریب بهره برداری قادر به فعالیت نباشیم.

سالانه حدود ۳۰ میلیون تن تولید فولاد داریم با رتبه جهانی ۱۰. مصرف کشور حدود ۱۲ تا ۱۴ میلیون تن است که ۵۰ درصد آن باید صادر شود. هفته قبل شمش را با نرخ ارز ۴۹۵۰۰ تومان از بورس خریداری کردیم با احتساب حداقل ۳۰۰۰ تومان هزینه برای تبدیل به میلگرد، آن را صادر کردیم. حال دولت از ما میخواهد ارز حاصل از صادرات را با نرخ ۴۰ هزار تومان بازگردانیم. با وجود گذشت دو ماه از سال، تا اجرائی شدن بخشنامه ها، ۳ ماهه اول سال را از دست دادیم. با ادامه این روال با مشکلات بزرگ تری مواجه خواهیم شد.

از دیگر مشکلات ما موضوع حامل های انرژی است در تابستان با کمبود برق و در زمستان با کمبود گاز مواجه هستیم. مشکلات بیمه و بانک و دیگر مسائل دست و پاگیر. با دخالت دولت در قیمت گذاری دستوری، آرامش و تعادل در بازار صنعت فولاد حفظ نخواهد شد. درخواست داریم موضوع صادرات که از مهمترین مشکلات این حوزه است با رایزنی های شما و اتاق حل و فصل شود.

بهرام شکوری؛ رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران: در کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران، عزیزان فعال در این حوزه از اکثر استان ها حضور دارند و این مباحث را با تمام وجود حس می کنند. گاهی صدور یک بخشنامه، باعث بروز رانت شده و در عمل مانع صادرات می شود و علیرغم اینکه در بدنه سیاست گذاری دولت، افراد دلسوزی هستند که تمام تلاش خود را برای رفع موانع انجام می دهند، با این حال ساختار، اجازه اثرگذاری را به این افراد نمی دهد. چند نرخ بودن ارز، دخالت دولت در قیمت گذاری، بهره بانکی بالا، ناترازی انرژی، تعدد بخشنامه ها و سیستم فرسوده حمل و نقل بین المللی از جمله عوامل مؤثر در جلوگیری

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

از توسعه بخش معادن در کشور است. برای رقابت در بازارهای جهانی ما نیازمند اصلاحات اساسی هستیم، چرا که رقبای خارجی، با بسیاری از چالش هایی که ما در ایران با آن مواجه هستیم، روبرو نیستند.

در این جلسه تاکید شد که حضور اعضای کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز در انجمن سنگ ایران ضروری است و نیاز به هم افزایی برای مطالبات این حوزه است.

غلامرضا نازپرور صوفیانی؛ رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق مشهد: نمایشگاه سنگ توسط خانه معدن استان خراسان رضوی برگزار می شود. ۱۲۰۰ متر غرفه در فضای آزاد گرفتیم برای اولین بار بعد از چندین سال در ایران همچنین حرکتی صورت گرفته است. ثبت نام شروع شده است و عزیزی که در حوزه سنگ ساختمانی فعالیت دارند می توانند در این نمایشگاه شرکت کند.

حیدر فتح زاده؛ رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی آذربایجان شرقی: طبق آمار ارائه شده از سازمان صمت، مجوز ۶۴۱ معدن صادر شده است. ۲۴۷ معدن فعال بقیه را کد یا غیرفعال هستند. سهم استان ۴.۷٪ از کل معادن کشور است. سهم معدن در ارزش افزوده استان در داخل سبد استان حدود ۱۳ درصد است. در جلسه هفته گذشته که با ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه داشتیم، تاکید داشتند با اتاق بازرگانی و کمیسیون ها ارتباط تنگاتنگی داشته باشیم. حدود ۸۷ درصد اقتصاد استان در اختیار بخش خصوصی استان است. در این جلسه راهکارهای تکمیل زنجیره ارزش در بخش معدن نیز بررسی شد. توسعه این بخش مستلزم تأمین انرژی پایدار، تکمیل زنجیره تولید و حمایت در زمینه صادرات است.

در ادامه این نشست حاضران به بیان مشکلات خود پرداختند.

مصوبات جلسه :

ردیف	متن مصوبه
۱	هم افزایی بین دو کمیسیون در ارتباط با مشکلات مربوط در حوزه معادن، فلزات و صنایع معدنی استان
۲	حضور جناب آقای دکتر شکوری، رئیس محترم کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران و جناب آقای محمدجواد حاجی حسینی، عضو شورای عالی معادن و نماینده محترم وزارت صمت در کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران به همراه آقای مهندس اسمعیل ظفر، رئیس کمیسیون معادن و فلزات اتاق تبریز در جلسه شورای معادن استان در مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۲
۳	بازدید از مجتمع فولاد ظفر در مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۲
۴	بازدید از مجتمع مس سونگون آذربایجان در مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۳